

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

25. An qui successivè, & uno impetu ter, v. g. fornicaretur, committat tria peccata, vel unum? Et pro firmanda doctrina hujus quæstionis alij diversi casus adducantur in textu hujus Resolutionis, sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

dicendum est. talem circumstantiam non esse in Confessione aperiendam, vt rectè notauit, licet ipse contrariam sententiam teneat, Valquez in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 10. dub. 4. num. 8. vbi sic asserit: Hoc dixerit in opinione hac, quam credo probabiliorem, in eodem actu esse posse duplicem malitiam solo numero differentem, cuius contrariam non existimo improbabilem: & secundum illam, qui eam sequuntur tenentur dicere, eam circumstantiam non esse necessariam in Confessione explicandam.] Ita Valquez.

3. Et idem ex neotericis docuit hanc sententiam, ex nostris P. Megala in 1. part. lib. 5. cap. 12. num. 4. vbi expressè aduersus Azorium probat, quòd si aliquis vnico actu voluntatis decem homines occidere velit, non tenetur quantitatè huius casus in Confessione explicare: quia, præter rationes adductas, sicut vnicus & indiuisibilis actus charitatis erga decem homines vnica, & indiuisibilem charitatem habet; ita vnicus, & indiuisibilis actus odij erga totidem homines, vnica, & indiuisibilem habet malitiam: sed, qui vnico actu voluntatis decem homines vellet occidere, vnico actu odij haberet: ergo sufficeret, hanc tantum in Confessione explicare. Nisi tamen vnico actu voluntatis vellet plures occidere, quorum vnus est pater proprius, alter Sacerdos, alter secularis: in quo casu vnum committeret peccatum; sed plures habens deformitates, scilicet homicidij, parricidij, & sacrilegij. Sicut qui vno actu voluntatis desideraret, & delectaret se de tribus foeminis, quarum vna esset Monialis, altera coniugata, & altera soluta: secus, si omnes tres essent solutæ, vel coniugatæ, vel Moniales: nam in hoc vltimo casu, non autem in primo, sufficit, si penitens dicat, se moralem delectationem habuisse super Moniali, vel soluta, vel coniugata: & non erit necessariu dicere, delectationem fuisse super tres Moniales, vel tres solutas, vel tres coniugatas: quia, vt dictum est ex sententia supradictorum DD. obiecta tantum diuersa numero non multiplicant peccata, sed aggrauant. Et idem dicendum erit secundum hos DD. in casu, quo quis vno actu voluit omittere Officium per mensem, vel ieiunium per totam Quadragesimam: sufficeret enim, si diceret in Confessione, se voluisse frangere ieiunium, vel Officium non persolvere. His tamen non obstantibus, puto, contrariam sententiam Valquez amplectendam esse, & ita in praxi obseruari, & docet nouissimè Granada in part. 2. D. Thoma contr. 7. tr. 2. disp. 5. n. 10. & Malden versus etiam in p. 2. q. 29. art. 4. disp. 99.

RESOL. XXIV.

An qui vnico voluntatis actu vult plures homines occidere, committat plura peccata? Et quid in predicto casu, si vnus esset Pater proprius, alius Sacerdos, alter vero secularis? Ex part. 7. tr. 11. & Misc. 2. Ref. 32.

§. 1. Hanc sententiam alibi pertractaui, & quia questio est difficilis non desinam hic apponere opinionem Ioannis Caramueli in Regulam D. Benedicti, disp. 62. num. 910. vbi sic ait: Vnitas moralis defumitur ab actu voluntatis, non à re physica. Hinc patet, duo esse peccata, velle eundem hominem occidere diuersis actibus. Puto, si Petrus vellet interficere Ioannem & postea voluntatem hanc retractatam iterum excitaret; quia licet Ioannes in esse physico sit vnus, prout in voluntate Petri est, est duplex: fuit enim obiectum duorum actuum. Hinc patet, etiam esse vnum peccatum, velle vnico voluntatis actu occidere duos; quia, licet hi sint plures in genere physico, in voluntate sunt per modum vnus;

nam vnus actus non datur nisi vnum obiectum: vnde, licet velle occidere duos sit maius peccatum, quam velle occidere vnum, non tamen est duplex peccatum. Quare in mea sententia, quæ tenet circumstantias, maximè aggrauantes, non esse in confessione aperiendas, si fieret illi in confessione dicere, volui semel occidere; quia non voluerat bis, vt supponitur; quod autem voluerit vnum, aut quatuor actum aggrauat, sed non multiplicat, & ita solum est extensio materialis, nec est opus vt explicetur. Ac propterea volens vnico voluntatis actu occidere Patrem suum, & vnum Sacerdotem, deberet in Confessione dicere: Volui semel occidere, & erat in hoc actu circumstantia Parricidij, & sacrilegij; nec teneretur explicare, vtrum idem esset Pater qui Sacerdos, an diuersus; quia Parricidium, & sacrilegium, sunt circumstantiæ mutantes speciem, ideoque necessario manifestandæ Confessario: quod autem iste Sacerdos, & Pater distinguantur in esse physico vel non, est quid peccato materiale. Ita Caramuel; cuius doctrinæ multum fauet Cardinalis de Lugo de Sacram. Pœnit. disput. 16. sect. 4. num. 135. & seq. Licet postea num. 141. asserat voluntatem occidendi plures communiter non explicari bene in confessione dicendo feci homicidium, aut habui voluntatem homicidij: Et nouissimè opinionem Caramueli tanquam probabilem admittit Ioann. Machadus de Perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. part. 1. tract. 2. docum. 1. num. 3.

RESOL. XXV.

An qui successiue, & vno impetu ter, v.g. fornicaretur, committat tria peccata, vel vnum? Et pro firmanda doctrina huius questionis alij diuersi casus adducuntur in textu huius Resolutionis, sed iam omnes in suis propriis Resolutionibus in hoc tractatu discutuntur, vel iam sunt discussi: Ex part. 11. tr. 1. & Misc. 1. Ref. 2.

§. 1. Vnum tantum peccatum committere nominatim contra me contendit probare sapientissimus & amicus Ioannes Caramuel in Theologia fundamentali fundam. 29. numero 494. vbi sic ait: Si quis vnico luxuriæ impetu ad multas foeminas accederet, & à fortiori si pluries ad eandem, vnicum peccatum committeret: Quod etiam dici debet, si dialecticari velimus; sed quid est vnus luxuriæ impetus? Videretur ille qui vna nocte suæ Amasiæ condormit; vnico luxuriæ impetu commotus esse: Hanc opinionem tenet Zanardus Dominicanus, qui in direct. Confess. part. 1. de sacrament. pœnit. cap. 18. fol. 204. docet, qui tota nocte Amasiam habuit apud se, non debere dicere, ego eam cognoui tot vicibus, sed feci quod potui, modò non habuerit interruptionem mentis, vel operis. Legunt Zanardum aliqui, & nesciunt cur obliget ille penitentem ad dicendum, feci quod potui, cum videatur penitens ex eiusdem fundamentis satisfacere dicens, semel sum fornicatus, legit illum Diana part. 3. tract. 4. resol. 67. & ait (sed fallitur; nam opera illa consummata sunt distincta peccata in Confessione aperienda: nec vnum respicit, & ordinatur ad alterum. Ergo, &c.) sed quid Zanardo Diana, si referret opinionem, docentem cum, qui consequenter multas blasphemias euomit vnicum peccatum committere, & adderet (ita Diana part. 3. tract. 4. resol. 163. sed fallitur; Nam singulæ blasphemias, sunt singulæ, diuersæ iniuriæ, diuersæ actiones peccaminosæ; & diuersa peccata, & in confessione aperienda; Vna enim blasphemia nullo modo ordinatur ad

Sup. hoc in Resol. 1. not. præterite in eod. §. ante medium & post mediū.

Sup. hoc sup. in Ref. 15. §. Sed & in aliis §§. eius annot. & lege etiam Resol. not. seq.

Sup. hoc inf. in Ref. 118. & in aliis Ref. §§. eius annot.

Quæ hic est inf. Ref. 165. §. In Ref. 39. &c.

Quæ hic est inf. Ref. 29. in eius §. vlt. & in aliis eius not.

ad alteram ergo vel debet Diana huic subscribere, vel antecedentia delere.

2. Ego quidem sensi difficultatem, & ne mihi confiderem: hanc ego P.N. Praga, & Vienna S. Theologiae Doctore, & Professore Viro verè erudito, & in moralibus benè versato decidendam proposui, & iudicavit, eum qui vno itinere, aut coitu bis, aut ter concurreret, vnicum peccatum commissurum, plura autem si inter fornicationem priorem & posteriorem intercedat temporis intervalum (ergo dicere debuit à fortiore, mulierem quæ antequam vir exoneret, bis concurrat, vnicum commississe fornicationis peccatum) & ego etiam hic difficultatem inueni, & in re dubia, & perplexa dico primo, sicut de periuriis, & blasphemis; Ita de homicidiis, & fornicationibus in hac materia est philosophandum. Ergo videat Diana quid dicat de prioribus, & vel inuitus debeat de posterioribus pariformiter philosophari. Dico secundò, sicut de fornicatione; Ita de pollutione, sodomia, & aliis sordibus contra naturam erit philosophandum. Nam si habere tota nocte vnam feminam est vnicum peccatum mortale; etsi interueniant plures copulae: Vnicum erunt peccatum mortale multæ pollutiones, aut contra naturales copulae habitæ consequenter & vno impetu.

3. Huc vique Caramuel, cuius sententia magis confirmari potest exemplo confessarii excipientis in peccato mortali, successiue v. g. trium confessiones, quem probabiliter asserunt plures Doctores; vnum tantum peccatum committere.

4. Sed hanc sententiam minime sustinendam esse puto, & idè illam impugnant Eminentissimus Lugo & in Ref. 164. de sacram. pœnit. disp. 1. 6. sect. 4. num. 157. Constantinus Castro mater. in collectione Theologiae Moralium tract. 1. cap. 6. artic. 4. sect. 4. & Tamburinus opus. de confess. lib. 2. cap. 1. 2. §. 8. num. 56. vbi sic asserit: Qui Sacerdos successiue audit in peccato mortali plures confessiones vnam post aliam; in sententia probabiliter non committit plura numero distincta peccata; Idem dic si confessarius idem modicè deflexerit ad alios sermones minime facientes ad eiusmodi ministerium: Vnde factis erit si dicat, Audiui vna vice plures confessiones absolutionem in statu peccati mortalis ministrando.

5. Contra, qui vna eademque nocte v. g. plures copulas habet cum eadem: multò magis; qui plures copulas; cū plurius sicut etiam, qui plures successiue occidit, debet numerum explicare copularum, & occisionum ratio est, quia hic sunt diuersi omnino actus consummati, nec vnus facies moralem vnitatem cum alio, in præcedentibus verò illi actus v. g. detractionum ex se faciunt vnitatem moralem, sic enim modo humano æstimari solet. Ita ille, & communiter doctores.

6. Nec obstant exempla adducta à Caramuele in contrarium, & præcipuè illud de confessario excipiente in peccato mortali successiue plurium confessiones; Nam respondeo primò ex Suarez in 3. part. tom. 5. disp. 5. sect. 3. num. 7. & Constantino loco citato, actionem humanam aut versari circa terminum, in quo perficitur, & completur ipsa actio; aut versari circa terminum indefinitum ac incertum; qui habet extensionem, & latitudinem: Si actio peccaminosa versatur circa terminum definitum; & in eo consummatur; tunc multiplicata actione multiplicatur & peccata; si verò actio peccaminosa non habet terminum definitum & limitatum, tunc multiplicata actione successiua circa idem obiectum sine morali interruptione non multiplicatur peccata. Quo sic stante respondeo ad Caramuelem, fornicationem habere terminum definitum

& limitatum, in quo completur, & terminatur ipsa actio, quod quidem non accidit in aliis exemplis ab ipso Caramuele adductis; Ergo optime Diana dixit, fornicationem ter cum femina, committere tria peccata, non autem qui vnicò impetu tres blasphemias euomit, & idè non deserat hic apponere verba doctissimi, & amicissimi Patris Escobar in Theol. moral. 10. 1. lib. 8. sect. 1. c. 2. n. 51. Vbi, me citato, sic ait: Quando actio versatur circa terminum definitum, & in eo consummatur, multiplicata actione multiplicatur peccata, & consequenter tot consummaturum es capax subiectum, quot actiones multiplicasti. Id patet in eo, qui lapsus successiue fornicatur sine temporis mora, cum vna ac eadem persone; nam actus fornicationis habent terminum definitum in quo consummantur; fornicatio enim sequens non continuatur cum præcedente, nec cum ea efficit vnam actionem moralem. Ita ille.

7. Ad exemplum de confessario, quod est magis difficile, & facit magis ad confirmationem opinionis Caramuelis? Respondeo primò, illas actiones fieri per modum iudicii ex Concilio Tridentino, & communi Doctorem sententia; ergo illæ administrationes Sacramentales, licet non sint diuersæ, si successiue fiant moraliter videntur vniri, & effici per modum vnius à Confessario.

8. Quod quidem non procedit in fornicante, si successiue diuersas fornicationes efficiat; Confirmatur, quia communiter in illa actione natura remanet ita lapsa, & viribus destituta, vt egeat aliquo tempore, & nouis incitamentis ad denuò fornicandum; Ergo ex ipsamet natura apparet, illam actionem prorsus non habere dependentiam cõa alia, nec moraliter dici posse cum alia vniri, & effici per modum vnius.

9. Non est igitur amplectenda opinio Caramuelis, qui fortasse ex iuris principiis etiam inferret & diceret, Sacerdotem celebrantem in die Natiuitatis successiue tres missas dici solitas, in peccato mortali, non committere tria peccata mortalia, sed tantum vnum. Sed ego hanc sententiam alibi reprobauit, & nunc iterum refello.

RESOL. XXVI.

An qui vnica explosione tormenti bellici occiderit decem homines, committat decem peccata in confessione necessario fatenda?

Et quid, si vnico voluntatis actu tres homines velle occidere?

Et deducitur, an quando coniugatus cum coniugata adulteratur, & Religiosus cum Moniali habet copulam, contrahant duplicem, & inter se diuersam speciem malitiæ? Ex part. 1. tract. 3. & Miscell. 3. Ref. 3.

§. 1. Negatiuam sententiam sustinet nouissime Pater Ioannes Pontius in Cur. Theolog. in tract. 4. §. quasi. 7. conclus. 2. numer. 53. vbi sic asserit: Obicitur, qui furatus est centum nummos, debet illam quantitatem explicare, nec sufficeret dicere, quod furatus est decem, aut quantitatem sufficientem ad peccatum mortale, & tamen illa circumstantia non mutat speciem; similiter qui vno actu, verbis gratia vna explosione tormenti bellici interficit mille homines, præsertim intentione determinata tot interficiendi, debet id confiteri, & non sufficit dicere, quod interfecerit vnum, aut aliquos homines, vel aliquem numerum; sed illa etiam circumstantia non mutat speciem. Dices has circumstantias explicandas propter restitutionem annexam.

Sup. hoc inf. in Ref. 7. §. Nec obstat. & in Ref. 42. & in Ref. 164. §. Nota etiam de sacram. pœnit. disp. 1. 6. sect. 4. num. 157. Constantinus Castro mater. in collectione Theologiae Moralium tract. 1. cap. 6. artic. 4. sect. 4. & Tamburinus opus. de confess. lib. 2. cap. 1. 2. §. 8. num. 56. vbi sic asserit: Qui Sacerdos successiue audit in peccato mortali plures confessiones vnam post aliam; in sententia probabiliter non committit plura numero distincta peccata; Idem dic si confessarius idem modicè deflexerit ad alios sermones minime facientes ad eiusmodi ministerium: Vnde factis erit si dicat, Audiui vna vice plures confessiones absolutionem in statu peccati mortalis ministrando.